

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angest

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angest", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angest*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 153. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091721152/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angest

elsker Psychologien den, sidder og aftegner Conturer og beregner Mulighedens Vinkler, og lader sig ligesaa lidt forstyrre som Arkimedes» (24-25). Når det drejer sig om S.K., skal man nu ikke forvente at blive præsenteret for den rene »Barnecege» (85). Og ligesom Arkimedes jo faktisk blev slået ihjel af den brutale virkelighed, som han ikke ville lade sig forstyrre af, så kan man tydeligt hos Vigilius fornemme en koket, ironisk afstandtagen til hans eget psykologiske projekt, hvis underordnede og foreløbige rolle i forhold til etikken og dogmatikken han gør meget ud af at markere. Der hedder da også om den psykologi, der, mindende om Arkimedes, »fordyber sig i Syndens Mulighed», at den »uden at vide det [er] i en anden Videnskabs [dvs. dogmatikkens] Tjeneste, der blot venter paa, at den skal blive færdig» (25). Vigilius kan derfor forekomme næsten utålmodig efter at få afsluttet sin psykologiske undersøgelse, og han er så optaget af at præcisere, hvad psykologien *ikke* kan beskæftige sig med, at han uundgåeligt indirekte kommer til at beskæftige sig en hel del med det. Og i den forstand er *Begrebet Angst* en *indirekte* meddelelse.

Vigilius ønsker at pege på den virkelighed, der ligger uden for hans videnskabelige undersøgelses område, syndens virkelighed, læserens konkrete virkelighed, som det væsentlige. Bogen ønsker i det hele taget at pege væk fra »Abstraktionens Spøg» (134), mod livets konkrete alvor. I åndelig forstand er *Begrebet Angst* en kriminalroman, der udpeger sin læser som den skyldige, jf. 37: »Consequentsens Solstik [...] sigter lige paa Eens Ise.» Den syndens virkelighed, som enhver kun kan forstå ved at mærke, »at den brænder i Haanden paa ham» (49), er detmed samtidig uforståelig for videnskaben. Om en psykologi, der forsøger at gøre synden til genstand for direkte videnskabelig behandling, hedder det: »i sin Angest aftegner den Synden, medens den ængstes og ængstes for den Tegning, den selv frembringer» (18).

I nyere tid, hvor det ikke har været så moderne at lide af syndsbevidsthed, men til gengæld mere af angst, er en hel del læsere blevet skuffede over, at den berømte bog *Begrebet Angst*, på én gang forløber for og hovedværk inden for eksistentialisme og psykoanalyse, har vist sig at handle så forholdsvis lidt om angst og så forholdsvis meget om synd. Dette skyldes, at Vigilius egentlig kun interesserer sig for angsten som drivkraft: negativt som den psykologiske forudsætning, der gør synden mulig, men som ikke kan forklare, hvordan den bli-